DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 1 oktober 2009 *

I mål C-505/07,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Tribunal Supremo (Spanien) genom beslut av den 22 oktober 2007, som inkom till domstolen den 19 november 2007, i ett förfarande som anhängiggjorts av

Compañía Española de Comercialización de Aceite SA,

ytterligare deltagare i rättegången:

Asociación Española de la Industria y Comercio Exportador de Aceite de Oliva (Asoliva),

Asociación Nacional de Industriales Envasadores y Refinadores de Aceites Comestibles (Anierac),

Administración del Estado,

meddelar

* Rättegångsspråk: spanska.

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C.W.A. Timmermans samt domarna J.-C. Bonichot, K. Schiemann, J. Makarczyk (referent) och C. Toader,

generaladvokat: J. Kokott,
justitiesekreterare: handläggaren K. Sztranc-Sławiczek,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 17 december 2008,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

— Compañía Española de Comercialización de Aceite SA, genom R. Illescas Ortiz, abogado,

— Asociación Española de la Industria y Comercio Exportador de Aceite de Oliva (Asoliva), genom M. Albarracín Pascual, procuradora, och M.C. Ortega Martínez, abogada,

— Asociación Nacional de Industriales Envasadores y Refinadores de Aceites Comestibles (Anierac), genom F. Bermúdez de Castro Rosillo, procurador, och A. Ruiz-Giménez Aguilar, abogado,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom F. Jimeno Fernández och F. Castillo de la Torre, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 12 februari 2009 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 12a i rådets förordning nr 136/66/EEG av den 22 september 1966 om den gemensamma organisationen av marknaden för oljor och fetter (EGT L 172, s. 3025; svensk specialutgåva, område 3, volym 1, s. 167), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1638/98 av den 20 juli 1998 (EGT L 210, s. 32) (nedan kallad förordning nr 136/66), och av artikel 2 i rådets förordning nr 26 av den 4 april 1962 om tillämpning av vissa konkurrensregler på produktion av och handel med jordbruksvaror (EGT 1962, 30, s. 993; svensk specialutgåva, område 4, volym 1, s. 3).

2 Begäran har framställts i ett mål där Compañía Española de Commercialización de Aceite SA (nedan kallat Cecasa) har väckt talan mot det beslut som Tribunal de Defensa de la Competencia meddelade den 5 mars 2002 om avslag på Cecasas ansökan om enskilt tillstånd för att bilda ett samriskföretag för saluföring av olivolja.

Tillämpliga bestämmelser

Gemenskapslagstiftningen

Bestämmelserna avseende tillämpning av konkurrensreglerna på jordbrukssektorn

3 Första skälet i förordning nr 26 har följande lydelse:

”Det framgår av fördragets artikel [36] att en av den gemensamma jordbrukspolitikens uppgifter är att avgöra huruvida de konkurrensregler som är fastställda i fördraget skall tillämpas på produktion av och handel med jordbruksvaror …”

4 I artikel 1 i samma förordning föreskrivs följande:

”När denna förordning träder i kraft skall, om inte annat följer av artikel 2 nedan, fördragets artiklar [81–86] samt tillämpningsbestämmelserna till dessa tillämpas på alla avtal, beslut och förfaranden som avses i fördragets artiklar [81].1 och [82] och som rör produktion av eller handel med sådana produkter som är upptagna i bilaga [I] till fördraget.”

5 Olivolja hör till de jordbruksprodukter som är upptagna i bilaga I till fördraget.

6 I artikel 2.1 och 2.2 i förordning nr 26 föreskrivs följande:

”1. Fördragets artikel [81].1 gäller inte sådana avtal, beslut och förfaranden som avses i föregående artikel och som utgör en integrerad del av en nationell marknadsorganisation eller som är nödvändiga för att förverkliga de mål som anges i fördragets artikel [33]. I synnerhet gäller den inte sådana avtal, beslut och förfaranden mellan lantbrukare, sammanslutningar av lantbrukare eller sammanslutningar av sådana sammanslutningar tillhörande en enda medlemsstat vilka, utan att medföra någon skyldighet att hålla samma priser, avser produktion eller försäljning av jordbruksvaror eller utnyttjande av gemensamma anläggningar för lagring, behandling eller förädling av jordbruksvaror, såvida inte kommissionen finner att konkurrensen sätts ur spel eller att förverkligandet av de mål som anges i fördragets artikel [33] äventyras därigenom.

2. Efter att ha samrått med medlemsstaterna och inhämtat yttranden från de berörda företagen eller företagssammanslutningarna samt andra fysiska eller juridiska personer som kommissionen anser det lämpligt att höra, skall kommissionen, med förbehåll för domstolens prövning, ensam vara behörig att genom ett beslut som skall offentliggöras avgöra vilka avtal, beslut och förfaranden som uppfyller de villkor som anges i punkt 1.”

Bestämmelserna avseende sektorn för oljor och fetter

7 Artikel 12a i förordning nr 136/66 har följande lydelse:

”Vid allvarliga störningar på marknaden i vissa regioner av gemenskapen får det, för att reglera marknaden, i enlighet med förfarandet i artikel 38 beslutas att organ som erbjuder tillräckliga garantier och som är godkända av medlemsstaterna ges tillstånd att

ingå lagringskontrakt för den olivolja som de saluför. Bland de berörda organen skall företräde ges till producentgrupper eller sammanslutningar av dessa enligt [rådets] förordning (EG) nr 952/97 [av den 20 maj 1997 om producentgrupper och sammanslutningar av dessa (EGT L 142, s. 30)].

De åtgärder som avses i första stycket kan bland annat genomföras när det genomsnittspris som har noterats på marknaden under en representativ period understiger 95 % av det interventionspris som gäller under regleringsåret 1997/98.

Det stödbelopp som skall beviljas för fullgörande av kontrakten samt tillämpningsföreskrifter för denna artikel, särskilt när det gäller kvantiteter, kvalitet och lagringstid för de berörda oljorna, skall fastställas i enlighet med förfarandet i artikel 38 så att marknaden påverkas på ett avgörande sätt. Stödet kan beviljas genom anbudsförfarande."

8 I artikel 38.1 i förordning nr 136/66 hänvisas det till ett kommittéförfarande.

9 Det framgår av artikel 1 i förordning nr 952/97 att det genom denna förordning för vissa regioner inrättas en ordning för att främja bildandet av producentgrupper och sammanslutningar av dessa.

10 Artikel 1 i förordning nr 952/97 har sålunda följande lydelse:

”I syfte att avhjälpa de strukturella brister som påverkar utbud och avyttring av jordbruksprodukter i vissa regioner, och som har sin grund i att producenterna är otillräckligt organiserade, införs härmed genom denna förordning en ordning för dessa regioner för att främja bildandet av producentgrupper och sammanslutningar av dessa.”

11 Förordning nr 952/97 upphävdes, utan att ha ersatts, från och med den 3 juli 1999 av rådets förordning (EG) nr 1257/1999 av den 17 maj 1999 om stöd från Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket (EUGFJ) till utveckling av landsbygden och om ändring och upphävande av vissa förordningar (EGT L 160, s. 80).

12 I skäl 44 i förordning nr 1257/1999 anges följande: ”Med tanke på det stöd som i flera fall nu utgår till producentgrupper och sammanslutningar av dessa där det finns en gemensam organisation av marknaden, förefaller ett särskilt stöd till producentgrupper inom ramen för politiken för utveckling av landsbygden inte längre vara nödvändigt.”

13 Skäl 11 i förordning nr 1638/98 har följande lydelse:

”Systemet med offentliga interventionsköp utgör ett produktionsincitament som riskerar att störa marknadsjämvikten. Interventionsköpen bör därför upphöra och hänvisningarna till interventionspris utgå eller ersättas.”

14 I skäl 12 i samma förordning anges följande:

”För att uppnå det mål som består i att reglera utbudet av olivolja vid allvarliga störningar på marknaden bör ett stödsystem med kontrakt för privat lagring införas, och dessa kontrakt bör i första hand erbjudas producentgrupper och sammanslutningar av dessa enligt [förordning nr 952/97].”

15 Artikel 1.1 i kommissionens förordning (EG) nr 2768/98 av den 21 december 1998 om stödordningen för privat lagring av olivolja (EGT L 346, s. 14) har följande lydelse:

”De behöriga organen i producentmedlemsstaterna skall sluta avtal om privat lagring av jungfruolja i lös vikt enligt de villkor som fastställs i denna förordning.”

16 Enligt artikel 1.2 i samma förordning får kommissionen i syfte att fastställa det stöd som ska beviljas för att genomföra avtal om privat lagring av jungfruolja inleda tidsbegränsade anbudsförfaranden.

Den nationella lagstiftningen

17 I artikel 1 i lag 16/1989 om skydd för konkurrensen (Ley 16/1989 de Defensa de la Compentencia) av den 17 juli 1989 (BOE nr 170 av den 18 juli 1989, s. 22747) (nedan kallad LDC) föreskrivs följande:

”1. Alla avtal, beslut, gemensamma rekommendationer samt samordnade eller parallella förfaranden som har till syfte eller resultat eller kan ha till resultat att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen på hela eller en del av den nationella marknaden är förbjudna, särskilt sådana som innebär att

a) priser eller andra affärsvillkor direkt eller indirekt fastställs,

b) produktion, distribution, teknisk utveckling eller investeringar begränsas eller kontrolleras,

c) marknader eller inköpskällor delas upp.

…

2. Avtal, beslut och rekommendationer som är förbjudna enligt artikel 1.1 är ogiltiga och omfattas inte av något av de undantag som föreskrivs i denna lag.

…”

18 Artikel 3 i LDC har rubriken ”Förutsättningar för tillstånd” och har följande lydelse:

”1. Avtal, beslut, rekommendationer och förfaranden som avses i artikel 1, eller kategorier av sådana, som bidrar till att förbättra produktionen eller distributionen av varor och tjänster eller till att främja tekniskt eller ekonomiskt framåtskridande, kan tillåtas under förutsättning att de

a) tillförsäkrar konsumenterna eller användarna en skälig andel av den vinst som därigenom uppnås,

b) inte ålägger de berörda företagen begränsningar som inte är nödvändiga för att uppnå dessa mål, och

c) inte ger dessa företag möjlighet att sätta konkurrensen ur spel för en väsentlig del av varorna eller tjänsterna i fråga.

2. I den mån det är berättigat med hänsyn till den allmänna ekonomiska situationen och allmänintresset kan avtal, beslut, rekommendationer och förfaranden som avses i artikel 1, eller kategorier av sådana, tillåtas under förutsättning att de

a) syftar till att skydda eller främja export, under förutsättning att de inte snedvrider konkurrensen på den nationella marknaden och är förenliga med de skyldigheter som följer av de internationella konventioner som Spanien har ratificerat, eller

b) skapar en tillräckligt stor höjning av den sociala och ekonomiska nivån inom områden eller i sektorer i lågkonjunktur, eller

c) med hänsyn till sin ringa betydelse inte kan påverka konkurrensen i något väsentligt avseende."

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

19 Det framgår av den akt som ingetts till domstolen att Cecasa är ett aktiebolag bildat enligt spansk rätt. Aktierna i bolaget innehas till 68 procent av oljeproducenter, pressningsanläggningar och kooperativ, medan 32 procent av aktierna innehas av kreditinstitut och andra enheter. De olivodlare som är ägare i bolaget står för mellan 50 och 60 procent av den spanska olivoljeproduktionen.

20 Den 5 april 2001 ansökte Cecasa hos de spanska konkurrensmyndigheterna om ett enskilt tillstånd i den mening som avses i artikel 3 LDC att bilda ett företag för saluföring av olivolja med det huvudsakliga syftet att förhindra att priserna på olivolja sjunker under en bestämd nivå, fastställd till omkring 95 procent av det tidigare interven-

tionspriset, genom att köpa upp olja från och med den prisnivån och släppa ut den på marknaden igen när priserna åter börjar stiga.

21 Tribunal de Defensa de la Competencia ansåg att avsikten med Cecasas ansökan om enskilt tillstånd var att få till stånd ett avtal mellan konkurrenter i syfte att upprätthålla priset på olivolja vid överskott och avslog därför ansökan genom beslut av den 5 mars 2002.

22 Beslutet fastställdes i väsentliga delar av den förvaltningsrättsliga avdelningen vid Audiencia Nacional genom dom av den 22 juli 2005. Cecasa överklagade denna dom till Tribunal Supremo.

23 Tribunal Supremo beslutade mot denna bakgrund att förklara målet vilande och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1) Ska artikel 12a i förordning nr 136/66 … tolkas så att ett aktiebolag som i huvudsak består av producenter, pressningsanläggningar och kooperativ av olivodlare samt finansinstitut utgör ett sådant ’organ’ som har rätt att ingå kontrakt om lagring av olivolja? Kan ett bolag med dessa särdrag anses jämställbart med godkända producentgrupper och sammanslutningar av dessa i den mening som avses i förordning … nr 952/97?

2) Kan, för det fall bolaget kan anses utgöra ett ’organ’ som kan bedriva lagringsverksamhet, det godkännande av medlemsstaterna som sådana organ måste ha

enligt artikel 12a i förordning nr 136/66 inhämtas inom ramen för ett enskilt undantag (’tillstånd’) från de nationella konkurrensmyndigheterna?

3) Ska artikel 12a i förordning nr 136/66 tolkas på så sätt att det föreligger ett absolut krav på att kommissionen i varje enskilt fall godkänner den privata lagringen av olivolja eller är det tillåtet för producenter att avtala om en privatfinansierad mekanism för inköp och lagring av olivolja som endast utlöses på de villkor och under de förhållanden som gäller för gemenskapsfinansierad lagring, i syfte att komplettera och påskynda den gemenskapsfinansierade lagringen utan att överskrida gränserna för denna?

4) Kan den rättspraxis som fastställdes av domstolen i dom av den 9 september 2003 [i mål C-137/00, Milk Marque och National Farmers’ Union, REG 2003, s. I-7975] angående de nationella myndigheternas tillämpning av de nationella konkurrensbestämmelserna på avtal mellan producenter som i princip kan omfattas av artikel 2 i rådets förordning nr 26 utvidgas till att omfatta avtal som, på grund av avtalens karaktär och den berörda sektorns särdrag, kan påverka gemenskapsmarknaden för olivolja i dess helhet?

5) Kan de nationella konkurrensmyndigheterna, för det fall dessa myndigheter har rätt att tillämpa de nationella bestämmelserna på ovannämnda avtal, vilka kan påverka den gemensamma organisationen av marknaden för oljor och fetter, kategoriskt neka ett bolag som klagandebolaget möjligheten att använda mekanismerna för lagring av olivolja, inbegripet i händelse av sådana ’allvarliga störningar’ som avses i artikel 12a i förordning nr 136/66?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Huruvida begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning

24 I den andra delen av den första tolkningsfrågan hänför sig den hänskjutande domstolen till förordning nr 952/97, som hade upphävts vid tidpunkten för det beslut som har överklagats i målet vid den nationella domstolen.

25 Härvid ska det erinras om att domstolen enligt fast rättspraxis i princip är skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts av den nationella domstolen avser tolkningen av gemenskapsrätt (se dom av den 16 december 2008 i mål C-213/07, Michaniki, REG 2008, s. I-9999, punkt 33 och där angiven rättspraxis).

26 En begäran om förhandsavgörande från en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av gemenskapsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller föremålet för tvisten i målet vid den nationella domstolen, när frågan är hypotetisk eller när domstolen inte har tillgång till de uppgifter om de faktiska och rättsliga omständigheterna i målet som krävs för att den ska kunna ge ett användbart svar på de frågor som har ställts till den (se domen i det ovannämnda målet Michaniki, punkt 34 och där angiven rättspraxis).

27 Såsom generaladvokaten har anfört i punkt 33 i sitt förslag till avgörande har förordning nr 952/97 emellertid inte förlorat sin praktiska betydelse med anledning av att den upphört att gälla.

28 Med hänsyn till att producentgrupper eller sammanslutningar av dessa uttryckligen nämns i artikel 12a i förordning nr 136/66, har dessa en särskild roll vid tillämpningen

av denna bestämmelse. Gemenskapslagstiftaren har nämligen tillerkänt dem företräde i fråga om tillstånd att ingå lagringskontrakt för olivolja.

29 Med hänsyn till dessa omständigheter anser domstolen att den andra delen av den första tolkningsfrågan kan tas upp till sakprövning.

Den första frågan

30 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida ett aktiebolag som huvudsakligen ägs av olivoljeproducenter, pressningsanläggningar och kooperativ av olivodlare och i övriga delar ägs av finansinstitut utgör ett sådant ”organ” som kan ges tillstånd att ingå kontrakt om lagring av olivolja enligt artikel 12a i förordning nr 136/66.

31 Det ska härvid erinras om, såsom framgår av skäl 11 i förordning nr 1638/98, att Europeiska unionens råd, mot bakgrund av risken för att marknadsjämvikten störs av systemet med offentliga interventionsköp, beslutade att upphäva systemet med interventionsköp inom ramen för reformen av marknaden för olivolja.

32 Det framgår av skäl 12 i förordning nr 1638/98 att det i syfte att uppnå målet att reglera utbudet av olivolja vid allvarliga störningar på marknaden infördes ett stödsystem med kontrakt för privat lagring. Stödsystemets utformning framgår av artikel 12a i förordning nr 136/66.

33 Såsom framgår av artikel 12a i förordning nr 1638/98 i förening med skäl 12 i samma förordning kan organ som erbjuder tillräckliga garantier och som är godkända av medlemsstaterna ges tillstånd att ingå kontrakt för privat lagring. Bland dessa organ ingår producentgrupper och sammanslutningar av dessa, i den mening som avses i förordning nr 952/97, vilka ska ges företräde.

34 Med förbehåll för villkoren i artikel 12a i förordning nr 136/66 kan såväl privata som offentliga företag, oberoende av sammansättning eller finansiering, få tillstånd att ingå kontrakt enligt denna artikel.

35 Den första frågan ska således besvaras på följande sätt. Ett aktiebolag som i huvudsak ägs av olivoljeproducenter, pressningsanläggningar och kooperativ av olivodlare och i övriga delar av finansinstitut, kan utgöra ett sådant organ som avses i artikel 12a i förordning nr 136/66 och kan ges tillstånd att ingå kontrakt om privat lagring av olivolja enligt nämnda artikel under förutsättning att det uppfyller de däri uppställda villkoren.

Den andra frågan

36 Den hänskjutande domstolen har ställt den andra frågan för att få klarhet i under vilka former en medlemsstat kan ge ett sådant godkännande som föreskrivs i artikel 12a i förordning nr 136/66.

37 Först och främst ska det påpekas att artikeln inte närmare anger hur det nationella förfarande som kan leda till godkännande av ett organ som vill lagra olivolja privat ska

vara utformat. Det framgår inte heller vilka egenskaper som ska kännetecknа en nationell myndighet som är behörig att ge ett sådant godkännande.

38 Även om medlemsstaterna sålunda har ett visst handlingsutrymme vid organisationen av förfarandet för godkännande av privat lagring av olivolja enligt artikel 12a i förordning nr 136/66, måste de därvid handla helt i enlighet med de mål och skyldigheter som fastställs i nämnda förordning.

39 Den myndighet som enligt medlemsstatens lagstiftning är behörig att godkänna organen i fråga måste således ha möjlighet att företa alla de kontroller som behövs för att den ska kunna försäkra sig om att det organ som har ansökt om godkännande har förmågan att genomföra privat lagring av olivolja i enlighet med bestämmelserna i jordbrukslagstiftningen och erbjuder tillräckliga garantier i detta avseende.

40 För att säkerställa den ändamålsenliga verkan av artikel 12a i förordning nr 136/66 måste en myndighet som är behörig att godkänna ett organ för ingående av kontrakt enligt denna artikel dessutom vara klart identifierbar.

41 Den andra tolkningsfrågan ska således besvaras på följande sätt. Ett sådant godkännande från medlemsstaten som organ i den mening som avses i artikel 12a i förordning nr 136/66 måste ha kan inhämtas inom ramen för ett enskilt undantag (”tillstånd”) från de nationella konkurrensmyndigheterna under förutsättning att dessa myndigheter har tillgång till effektiva medel för att kontrollera att det organ som har ansökt om tillstånd har förmåga att genomföra privat lagring av olivolja i enlighet med de krav som uppställs i lagstiftningen.

Den tredje frågan

42 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artikel 12a i förordning nr 136/66 är till hinder för en privat avtalad och finansierad mekanism för inköp och lagring av olivolja som inte har genomgått det godkännandeförfarande som föreskrivs i nämnda bestämmelse.

43 I enlighet med vad domstolen har erinrat om ovan i punkterna 31 och 32 har det inom ramen för reformen av marknaden för olivolja, till följd av förordning nr 1638/98, inrättats ett gemenskapsrättsligt stödsystem med kontrakt för privat lagring av olivolja genom artikel 12a i förordning nr 136/66.

44 Med hänsyn till denna bestämmelses ordalydelse ska det påpekas att mekanismen i artikel 12a i förordning nr 136/66 enbart är tillämplig vid privat lagring som omfattas av gemenskapsfinansiering.

45 Om aktörernas avsikt däremot inte är att erhålla gemenskapsstöd omfattas privat lagring av olivolja inte av tillämpningsområdet för förordning nr 136/66.

46 Artikel 12a i förordning nr 136/66 utgör således inte hinder för en privatfinansierad mekanism för privat lagring av olivolja.

47 En sådan mekanism som inte omfattas av gemenskapsstöd får dock inte ha till verkan att lagringen av olivolja undandras tillämpningen av gemenskapsrättsliga eller nationella bestämmelser som reglerar olivoljemarknaden eller av konkurrensregler.

48 Den tredje tolkningsfrågan ska således besvaras på följande sätt. Artikel 12a i förordning nr 136/66 utgör inte hinder för en privat avtalad och finansierad mekanism för inköp och lagring av olivolja som inte har genomgått det godkännandeförfarande som föreskrivs i nämnda bestämmelse.

Den fjärde och den femte tolkningsfrågan

49 Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde och den femte tolkningsfrågan för att få klarhet i omfattningen av de nationella konkurrensmyndigheternas behörighet för det fall ett avtal mellan företag som agerar på den nationella olivoljemarknaden skulle få återverkningar på gemenskapsnivå.

50 Det ska härvid erinras om att gemenskapens konkurrensrätt och nationell konkurrensrätt enligt fast rättspraxis ska tillämpas parallellt, eftersom båda rättsordningarna rör konkurrensbegränsande förfaranden, men från olika utgångspunkter. I artiklarna 81 EG och 82 EG bedöms dessa förfaranden mot bakgrund av de hinder som de kan utgöra för handeln mellan medlemsstaterna, medan konkurrenslagstiftningen i medlemsstaterna utgår – var och en utifrån egna överväganden – från konkurrensbegränsningar på ett rent nationellt plan (se domen i det ovannämnda målet Milk Marque och National Farmers' Union, punkt 61 och där angiven rättspraxis).

51 Med hänsyn till att gemenskapens konkurrensregler och den nationella konkurrensrätten på detta sätt ska tillämpas parallellt kan inte den omständigheten att ett avtal mellan företag som agerar inom det område som omfattas av den gemensamma organisationen av marknaden kan påverka handeln mellan medlemsstaterna leda till att enbart gemenskapsrätten ska tillämpas.

52 Domstolen har nämligen redan slagit fast att blotta omständigheten att gemenskapslagstiftaren, genom artikel 36 EG och förordning nr 26, har sammanjämkat målen för den gemensamma jordbrukspolitiken och gemenskapens konkurrenspolitik inte nödvändigtvis innebär att all tillämpning av nationell konkurrensrätt strider mot

artikel 36 EG och förordning nr 26, eftersom tillämpningsområdet för gemenskapens konkurrensregler inte är identiskt med tillämpningsområdet för den nationella konkurrensrätten (domen i det ovannämnda målet Milk Marque och National Farmers' Union, punkt 66).

53 Såvitt avser tolkningen av artikel 2.2 i förordning nr 26 kan det konstateras att – såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 87 i sitt förslag till avgörande – inte heller den omständigheten att kommissionen är ensam behörig att avgöra vilka avtal, beslut och förfaranden som omfattas av undantaget i artikel 2.1 i nämnda förordning innebär hinder för att tillämpa nationell konkurrensrätt.

54 Syftet med artikel 2.2 i förordning nr 26 är nämligen bara att fastställa vilken myndighet som är behörig att tillämpa den gemenskapsrättsliga konkurrenslagstiftningen.

55 Det ska emellertid erinras om att de behöriga nationella konkurrensmyndigheterna, när de agerar på området för den gemensamma organisationen av marknaden inom sektorn i fråga, är skyldiga att avstå från att vidta åtgärder som strider mot eller kan äventyra denna gemensamma organisation (domen i det ovannämnda målet Milk Marque och National Farmers' Union, punkt 94).

56 De nationella myndigheterna får inte heller fatta beslut som står i strid med kommissionens beslut eller bidra till att sådana beslut meddelas, vare sig i fall som omfattas av det materiella tillämpningsområdet för artikel 81.1 EG eller i fall där nationell konkurrenslagstiftning är materiellt tillämplig (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 december 2000 i mål C-344/98, Masterfoods och HB, REG 2000, s. I-11369, punkterna 51 och 52).

57 De nationella konkurrensmyndigheterna är således behöriga, med förbehåll för de villkor till vilka det har hänvisats ovan i punkterna 55 och 56, att kontrollera och följaktligen även förbjuda en mekanism för lagring av olivolja som avtalas och finansieras utanför tillämpningsområdet för artikel 12a i förordning nr 136/66 och som kan påverka gemenskapsmarknaden.

58 Av det ovan anförda följer att den fjärde och den femte tolkningsfrågan ska besvaras på följande sätt. De nationella konkurrensmyndigheterna får, under förutsättning att de avstår från att dels vidta åtgärder som strider mot eller kan äventyra den gemensamma organisationen av marknaden för olivolja, dels fatta beslut som står i strid med kommissionens beslut eller bidra till att sådana beslut meddelas, tillämpa nationell konkurrensrätt på ett avtal som kan påverka marknaden för olivolja på gemenskapsnivå.

Rättegångskostnader

59 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) Ett aktiebolag som i huvudsak ägs av olivoljeproducenter, pressningsanläggningar och kooperativ av olivodlare och i övriga delar av finansinstitut kan utgöra ett sådant organ som avses i artikel 12a i rådets förordning nr 136/66/EEG av den 22 september 1966 om den gemensamma organisationen av marknaden för oljor och fetter, i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 1638/98 av den 20 juli 1998, och kan ges tillstånd att ingå kontrakt om privat lagring av olivolja enligt nämnda artikel under förutsättning att det uppfyller de däri uppställda villkoren.

2) Ett sådant godkännande från medlemsstaten som organ i den mening som avses i artikel 12a i förordning nr 136/66 måste ha kan inhämtas inom ramen för ett enskilt undantag (”tillstånd”) från de nationella konkurrensmyndighe-

terna under förutsättning att dessa myndigheter har tillgång till effektiva medel för att kontrollera att det organ som har ansökt om tillstånd har förmåga att genomföra privat lagring av olivolja i enlighet med de krav som uppställs i lagstiftningen.

3) **Artikel 12a i förordning nr 136/66, i dess lydelse enligt förordning nr 1638/98, utgör inte hinder för en privat avtalad och finansierad mekanism för inköp och lagring av olivolja som inte har genomgått det godkännandeförfarande som föreskrivs i nämnda bestämmelse.**

4) **De nationella konkurrensmyndigheterna får, under förutsättning att de avstår från att dels vidta åtgärder som strider mot eller kan äventyra den gemensamma organisationen av marknaden för olivolja, dels fatta beslut som står i strid med kommissionens beslut eller bidra till att sådana beslut meddelas, tillämpa nationell konkurrensrätt på ett avtal som kan påverka marknaden för olivolja på gemenskapsnivå.**

Underskrifter